

Kaláris

Mártély Önkormányzatának közéleti és kulturális információs kiadványa
Hírek, pillanatképek Mártély életéből 2004. szeptember – 1. szám

Kilencedik alkalommal került megrendezésre idén a „Kavalkád“

„Jelzöm...“

Drága emlékü Nagypám mondta ezt mindig felemelt mutatóujjal, hogy nyomatékot adjon a dolog fontosságának – s most mi is ezt tesszük.

Jelezzük, hogy megújult a mártélyiak újságja. A korábban „Mártélyi Tudósítások“ címmel havonta megjelent lap, a keresztségben, a „KALÁRIS“ nevet kapta.

A névválasztás, nem véletlen.

Rége, táncos lábú lányaink, asszonyaink öltötték fel ünnepi alkalmakkor a kalárist... Színes, többsoros gyöngysor volt ez, amely körbeölelte nyakukat, s úgy omlott a frissen keményített patyolat ing gallérjára, mint a tisztaság, s a szépség megtestesítője.

A színpompás nyakbavaló különböző gyöngyei, oly sokfélék, mint mi itteni emberek. Szorosan egymás mellé fűzve pedig olyanok is láthatjuk őket, mint mikor az emberek, közös akarattal, örömük kifejezésére, összekapaszkodva – körtáncot lejtenek. De jelenti a mindennapokban való összekapaszkodást is, mindannyiunkat, ahogy mint a gyöngyök, a szeretet szálára felfűzve, egymást tisztelve, békében és szeretetben éljük az életet, s úrrá tudunk lenni minden nehézségen és akadályon, hogy harmóniában élhessünk egy közösségben, amihez – bizonyára nem véletlenül - ragaszkodunk.

Mivel tartozunk annyival – mondhatni ez munkánk alapelve –, hogy hűen tájékoztassuk az olvasót, minden változást meg kell, indokoljunk.

A jót, sohasem szabad lerombolni! Jobbá, színesebbé, változatosabbá, az emberekhez minél közelebb állóvá tenni valamit, az: kötelességünk. Megmaradnak a lapban a „bevált“, közérdekű rovatok. Közéleti hírek, közlemények, riportok, beszámolók, amelyek a hiteles tájékoztatás eszközei. Többet kívánunk azonban foglalkozni a kultúrával, teret adva minden helybéli alkotónak, legyen amatőr, vagy életszerűen a művészet valamely ágával foglalkozó, – s új rovatként, szót adunk az olvasóknak. Bármilyen kérdésel, észrevétellel fordulhatnak ezután a szerkesztőséghez, s mi ha kell, az illetékes szakértő bevonásával, ha arra van szükség, a hivatalos fórumok megkeresésével, vagy saját kútforból merítve megválaszoljuk a hozzánk érkező kérdéseiket.

Mivel ez a lap, az ittenieké, kézenfekvő, hogy ingyenes hirdetések jelenhessenek meg, segítségül mindazoknak, akik eladnának, vagy épp keresnek valamit...

Ezirányú igényeiket, kéréseiket a szerkesztőség telefonján, postacímén és a kihelyezett gyűjtőládákban várjuk.

Végezetül pedig egy efféle beharangozóban, valami okosat, szívhezszólót, s előremutatót szokás írni – ami nem könnyű.

Talán annyit, hogy ez a lap, a mártélyiaknak készül. Őrájuk lesz formálva, nekik, róluk szól. Mindenkiről, aki e szép, s egyedi adottságokkal megáldott ősi halásztelepülésen él, dolgozik, s szívén viseli a falu sorsát, közvetlen és tágabb környezete történéseit, állapotát, s hisz abban, hogy ha összekapaszkodunk együttes akarattal, mint a kaláris gyöngyszemei, elérjük, hogy közös jövőnk boldog, és mindenek előtt békességes lesz.

Farkas Csamangó Zoltán

Tartalom

A szerkesztő jegyzete	1. oldal
Kavalkád, kavalkád...	
Beszámolunk a három nap eseményeiről	2. oldal
Valami jó történt...	
Kitettek magukért a „Faluvédők“	4–5. oldal
Rövid hírek - információk	6. oldal
Mártély - szerelem...	
Beszélgetés Fodor Józseffel, Mártély új díszpolgárával	7. oldal
Szemét, szemét és szemét...	
Kesergés...	8. oldal
Galambposta	
Olvasók írták...	9. oldal
Gondolkodószerk	
Nagy Istvánra emlékezünk	10. oldal
Csatornázni: kell...	11. oldal
Önkormányzati hírek	12. oldal

Mi minden is történt a Kavalkádon?

Verőfényt ígérő augusztusi hétvége, s megszámlálhatatlan rendezvény csalogatta Mártélyra idén is a IX. Kavalkád résztvevőit.

Pénteken ünnepélyes megnyitóünnepséggel vette kezdetét a háromnapos rendezvénysorozat.

Balogh Jánosné, a község polgármestere, a hagyományoknak megfelelően, kitüntetésekkel adta át. Mártély közéletében és kulturális-társadalmi életében hosszú időn át eredményekben gazdag tevékenységéért, a község díszpolgári címét idén, Fodor József festőművész vehette át.

A képviselőtestület, Szabó Lászlóné óvodavezetőnek, s Nagy Imrének „Mártély községért” kitüntetését adományozott, elismerve ezzel a falu gazdasági, kulturális és társadalmi életében játszott kiemelkedő szerepüket. Az idei díjkiosztón, egy civil szervezet – nevesül az „Őszirózsa Népdalkör” – is e megtisztelő elismerésben részesült.

A megnyitóünnepség résztvevői, ezután átsétáltak a Faluházba, ahol Mártély amatőr alkotóinak, valamint a 39. Képzőművészeti Szabadiskola résztvevőinek munkáiból nyílt kiállítást tekintettek meg. A kiállítást megnyitó Albert Tibor alpolgármester, szólt arról a kötődésről, amely hosszú idő óta él és működik Mártély alkotói, időszakosan

idelátogató művészei között, az iparművészet, s a képzőművészet területén.

A programok a Tiszaparton folytatódtak. Visszatérő vendégként, a népszerű szaxofonista: St. Martin adott koncertet, talán a helyhez nem idegen, s nem meglepő módon, egy ladikban állva. A pénteki nap egyik fénypontjaként, később került megrendezésre a csónakos-lampionos felvonulás, amely a másik kihagyhatatlanul szép és lélekemelő zenei aláfestéssel előadott tűzijátékkal együtt, tömegeket vonzott. A színpadi programok, ezek után indultak, s bár az égi színpompába belefeledkezett nézősereg kissé szétszóródni látszott, maradtak még talán több ezren is, akik kíváncsiak voltak a hastáncosok bemutatójára, Baby Gabi, és a Kozmix fellépésére.

Szombaton délelőtt újra benépesült a mártélyi sík, és a vízpart. A helyi népstadion gypén, kutya szépségversenyt és ügyességi bemutatót nézhetek meg az érdeklődők, a holtág partján pedig különféle sportolási lehetőségek, és az Üdülő és Faluvédő- Szépítő Egyesület lelkes csapatának rendezésében életre hívott Kézműves Kiállítás és bemutató szórakoztatta a nagyerdeműt.

A kutyák, legalább olyan sokféleségben és méretben illegetek magukat a küllemi bemutatón, mint a Kavalkád színes embertömege. S bár egyik-másik, csak gazdija elfogultsága miatt vett részt a „szépségversenyen” – amivel kapcsolatban meg is jegyezte egy megfontolt helybéli kutyaszakértő: *na, ezt is kár vót kiállításra vinni* – mégiscsak megkapó színfolt volt ez a kavalkádban, hisz „ők” (a kutyák) a mi leghüségesebb barátaink. A képzeletbeli pálmát e játékos versengésben egy szép, szamojéd fajtájú eb gazdája vihette haza. Ügyességüket is bizonyíthatták a négylábú versenyzők, majd a vásárhelyi kutyaiskola tagjai tartottak a nézőknek látványos bemutatót.

Valamivel ebéd után, tülkölve, dudálva érkeztek a VII. Citroën Találkozó résztvevői. A menetben, szinte minden modellt felfedezhette az ámuló nézősereg, ám a legmegkülönböztetettebb figyelmet mégiscsak a ma már veteránszámba menő CV-2-es „kacsák” érdemelték ki.

A holtág partján, mártélyi „Hétpróba” elnevezéssel sportjátékok és népies vetélkedők zajlottak nagy sikerrel. Közben már készülődtek a vízimenyegzőre, s valamivel este hat után, a csónakkal érkező ifjú párt, Farkas Anettet, és Frank Dezsőt –, összeadta az anyakönyvvezető.

A Polgármester Asszony köszöntője, s jókívánságai után, életükre szóló emlékezetes élményekkel gazdagabban kezdhették meg „hivatalos”, közös életüket a házások.

A nagyszínpadon, elsőként bunyevác táncokat láthattak az érdeklődők, majd az egykori Express zenekar oszlopos tagja, Solymos Tóni örvendeztette meg az egybegyűlteket, több mint egyórás élő (!) zeneegyveleggel, amelyben több sikeres régi slágerrel szerzett a nosztalgizáló embereknek kellemes perceket.

Bár nagy várakozás előzte meg a „Romantic” együttes fellépését, sokakban csalódást keltett a láthatóan, hallhatóan háttérzenére (play-back) épülő rövidke műsor, amely kissé alulmúlta az elvárásokat...

Vasárnap, a Kavalkád zárónapján, nagyon okosan, tekintettel az előző nap későre nyúlt programokra, csak a délelőtti órákban indult be ismét az események sora.

Előbb a pályán veterán motorok és motorosok találkozóját, és pöfögési mebutatóját nézhatték meg az érdeklődők. Minden öregmotor-mániás emléklapot kapott a rendezőktől. Délután két órakor igazi magyar virtusra várták az erőpróbákat kedvelő, és a sportos megmérettetésre kíváncsi embereket: immár sokadszorra ladikverseny-pályává lépett elő a holtág. Három kategóriában zajlott a vetélkedés, amelynek végén, ismét kiderült, ki a falu – evezésben legjobb – „bikája“.

Időközben, a Faluházban sem teltek tétlenül az órák. A mártélyi iskolások előadásában egy színművet tekinthettek meg a jelenlévők, majd a szegedi színház művészei operettrészletekkel szórakoztatták a közönséget. Végezetül, az elismerésben részesített Népdalkör adott színvonalas műsort.

A Tiszaparti régi kemping betonútján, kerékpáros gyorsulási versenyt rendeztek, ahol a „rettegett“ mérőautó, s a vásárhelyi rendőrök önzetlen segítségével, megmérettettek a bicajosok. A győztes résztvevő, 39 km/órás sebességgel száguldott a hangosan szurkolók sorfala között.

Egy hirtelen jött nyári zápor sem tudta elvenni a kavalkádózók kedvét attól, hogy részt vegyenek a nap, és a rendezvénysorozat záró eseményein. A nagyszínpadon környékbeli zenekarok szórakoztatták több-kevesebb sikerrel a hallgatóságot, karatebemutató mozgalmos akcióit követhették figyelemmel, vagy gondot fordíthattak testük táplálására, várakozva az est fő programjaként beharangozott koncertre.

A „Hooligans“ együttes zenei produkciójára némileg rossz fényt vetett az a hangos vita, amelyet a hangosítást szolgáló technikai személyzettel folytattak. A technika ördöge is látogatást tett a zárónap estjén, amikor valószínű a rendszer túlterheltsége miatt bekövetkezett áramszünet látszott megghiúsítani a zenekar fellépését. Mintegy másfélórás csúszással azonban mégiscsak megszólaltak a jól

ismert slágerek, hogy azután a zene röpke félóráig töltse el jó érzésekkel, a türelmes és kitartó rajongókat.

Ahol öröm, jóérzések, kellemes szórakozás kínálkozik több ezer embernek, néha megtapasztalhatók a dolgok árnyoldalai is.

Ettől, összességében még jó lehet valami. Főként mert emlékeinkben sohasem a kudarcok és ballépések maradnak meg bennünk. Annál is inkább, mert mindez, nem a lelkes szervezők hibája volt.

Szerkesztő

Szalmabála emelés

Szakadt a háló, de nagy az igyekezet...

Köszönet!

Mártély község Önkormányzata, köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik agyagi támogatással, illetve önzetlen munkájukkal hozzájárultak a XI. mártélyi „Kavalkád“ sikeres lebonyolításához! Külön megköszönjük mindazoknak a szórakozni vágyó fiataloknak és idősebbeknek a fegyelmezett türelmét, amellyel megvárták a sajnálatos vasárnap éjszakai áramkimaradás miatti hibaelhárítást, hogy élvezhessék a „Hooligans“ együttes koncertjét!

tást, hogy élvezhessék a „Hooligans“ együttes koncertjét!

Hálásak vagyunk a vendégek döntő többségének kultúrált viselkedéséért is, melynek köszönhetően a rendezvény, különösebb rendbontás nélkül zajlott le, s így remélhetőleg minden résztvevőben és megjelentben, szép és maradandó emlékként marad meg.

Valami jó történt...

Persze, sokminden történt, ahogy az ilyenkor lenni szokott, de most, mikor a Kavalkád IX. alkalommal került megrendezésre – a Tiszaparton, előjött a múlt.

Szombat reggel sátrak emelkedtek szép sorban, s emberek sűrögtek lelkesen, hogy berendezzék azt az „utcát“, amely a kézműves kiállításnak és bemutatóknak adott helyet. Cserfesnek látszó, bár szalmából formázott leányzó, iránymutató táblák, szórólapok, plakátok hirdették forgatagszerte a parti rendezvényt.

Odébb fazekaskorong lendítőkerekét rúgják serényen, körbeállják, sorukat várják kíváncsiskodók, vállalkozó kedvű fazekastanoncok.

Szélszobrász-faragta arcélú öreg halász agyondolgozott kezeiben mozdul villámgyorsan a hálókötőtű, mellette ifjú asszony ül, szemléli áhítattal. S hallgatja az ízes szót. A múlt történeteit, amelyek elmúltak ugyan, de valamennyi szép volt, mint minden, ami visszahozhatatlan – jó és örök. Varsa szárnyát lebbenti a meleg nyári szél, nagyvezető mutat az ég felé ladik oldalának támasztva, háló borul haltartó barkedőre – mintha csak a tárgyak is a múltat kémelelnék, a víztükörre pillantva.

Aranyos asszonyság körül nevető arcú gyermekek gyúrják, formálják az agyagot – szobor készül, bárki láthatja – maszatos a homlok, nyelv kidugva, ahogy mindenről megfelelkezve formálnak arcot, tárgyat, állatot, világot.

Emelkedik a korsó – vagy hamutál? – kissé csáléra áll, de forog, alakul valami edény. Csillogó felülete, mint az arcon az öröm: én csináltam, még ha kissé ferde volna is.

Más sátorban komoly dolgok. Információk, kiadványok, képeslapok, megannyi színes olvasnivaló – hasznos és kelendő.

Előrébb kislány áll az asztal sarkánál, alig éri fel. Előtte maga tűzögette virágköltemény. Ősi mozdulattal simítja meg, asszonyaink óvó szeretetével, amivel a tűzhely melegét, és a családi békét őrzik időtlen idők óta, s talán nem is tudja e csöpp asszonypalánta: ez a mozdulat gyógyítja a világ sebeit...

Körben zene szól, a megható vízemenyegző egyedülálló pillanatai, sportversenyek zajlanak, nagy a jövés-menés, az idő, mintha mégis állna itt.

Régi asztalos szerszámok, fafaragó alkalmatosságok, rég feledésbe merült tárgyak fekszenek öreg gyalupadon, s izzadó homlokú fiatalember faragja éles vonókéssel élete első szerszámnyelét. Egyre vékonyodik a „darab” – bal-tanyélnek indult – de mert a „mester” ígérését bírja: ha jól sikerül, hazaviheti, nagyon igyekeznek. Hátát nem csak a perzselő nap süti, hanem szikrázó széndarabok közt izzó vasat hevítő kovácskohó forrósága is – kalapács csattan az üllőre fekvő vason, s ha mellé ütnek: csilingel.

Ősi anyagok, régi mesterségek együtt. Vas, fa, tűz, agyag, virág, s az emberek. Kicsik, nagyok, fiatalok és öregek. Vonzza őket – mint talán emberré létünk óta mindig – a kezük ügyébe eső, megmunkálható, alakítható anyag. És talán, maga az együttlét öröme, s a közös érdeklődés és cselekvés...

S hogy mi történt még? Hát, csupán ennyi. De ez, nem kevés! Mert hogy mennyi marad meg egykor a múltból, az egyedül rajtunk múlik. Azokon, akik valamiért elhatározták: ha azt szeretnénk, hogy az utánunk következők megőrizhessék a múltunkat, meg kell mentenünk belőle minél többet. Mindazt, amit még lehetséges...

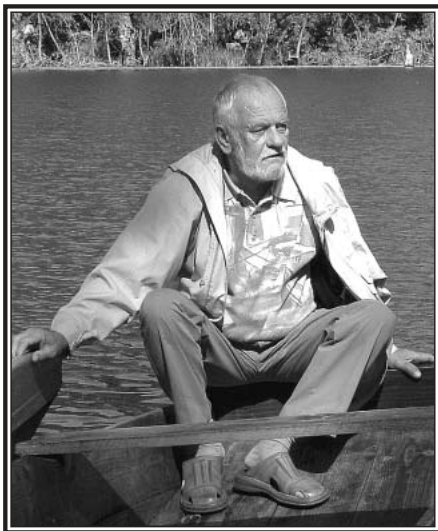
A „Faluvédők” csapata

Mártély - szerelem...

A Művészeti Alap Tiszaparti alkotóházának teraszán ülünk Fodor József festőművésszel, aki idén lett Mártély díszpolgára. Beszélgetésünknek is ez a közvetlen oka, s bár sok előre megfogalmazott kérdéssel érkeztem a találkozóra, atyai jóbarátom – kivel épp ezért tegező viszonyban is vagyok – a vízre tekint, s lassan, mintegy magától bontakozik ki a mártélyi művészeti élet, a faluhoz való kötődés, és az elmúlt évtizedek története...

F. J. : – Mártély nekem gyermekkori szerelem. Biciklivel jártunk ki, horgászni, fürödni, játszani. Már akkor is a táj szépségében, a fény játékában gyönyörködtünk a víztükörön. Tavaszí áradáskor a derékig vízben álló fák között kanyarogtunk a laddikkal, csavarogtunk, bóklásztunk az ártérben – hát ezek feledhetetlen emlékek. Még szorosabb kötődés a művészeti kötődés, ami már rég betölti az életemet. Úgy az ötvenes évek közepe táján, Kurucz D István egykori házában indult meg az első alkotóház, később a Virág utcai – ma is működő – épületben, Vásárhelyen. Az idelátogató, főként a szabad természetben festő-rajzoló művészekben fogalmazódott meg az igény, egy a parton létesítendő alkotóház szükségességére; így épült fel az 50-es évek utolján a mostaninak az elődje. Mindkettőnek Almási Gyula Béla volt a vezetője. 1965-ben létrejött még e kettő mellé a Kollektív Műterem. 1976-tól látjuk el Feleségemmel együtt ennek a három alkotóháznak a szakmai és gazdasági irányítását, a Képzőművészeti Alap felkérésre. A korábban Országos Ifjúsági Képzőművészeti Tábor – ma mártélyi Képzőművészeti Szabadiskola – 39 éves múltra tekint vissza.

Szerk.: - Sokan tudják, több mint húsz évig voltatok itt háztulajdonosok... Kikerülhetetlen a kérdés: mikor, és hogyan határozátok el, az időszakos mártélyi letelepedést, a „kétlakiságot“?

F. J. : – A tábor minden év augusztus első két hetében jelent nekem örömteli elfoglaltságot, és kinntartózkodást, ezért 79' körül, elkezdtük nézegetni a házakat Mártély ó-falu részében. Így bukkantunk rá a Tiszai u. 14. szám alatti, kissé romos épületre, amelyet nagy lelkesedéssel felújítottunk. 1982-ben készült el, s a következő évben az „Év lakóháza“ díjjal tüntették ki.

Szerk.: – Nem is merült fel egy üdülő építése, vagy megvétele?

F. J. : – Nem! Már abban az időben is szenvedélyesen gyűjtöttem a régi tárgyakat – főként kerámiát, feleségem pedig különleges régi textíliákat – ezért mindenképpen egy házban, udvarban gondolkodtunk. Talán, volt is eredménye

ennek a tudatos „példamutatásnak“. Azt próbáltuk megmutatni, hogyan lehet XX. századi követelményeknek is megfelelő lakóházat létrehozni úgy, hogy nem romboljuk le a régi szépséget és értékes építészeti hagyományokat. Erre az időszakra tehető az a faluszépítő munka is, amelyben sok vásárhelyi művész, többek között – s a teljesség igénye nélkül – Erdős Péter festőművész, és a pesti Csete házaspár segítségével, Mártély belekerült a Város és Faluszépítő eszme és gyakorlat országos hálózatába...

Szerk.: – Festők emlékdombja...

F. J. : – Igen. Tisztelgés az elődök előtt, s emlékezés mindazon művészekre, akik Mártélyhoz kötődő munkáikkal jótettek, mondhatni: felrajzolták a művészet térképére ezt az egyedülálló adottságokkal rendelkező települést. Itt kell köszönetet mondani Tóth Mihály kőfaragó mesternek, aki minden esztendőben önzetlen adományként elkészít egy emléktáblát. Magának a dombnak az ötlete, Kajári Gyula grafikusművésszel való többszörös tervezgetés és beszélgetés eredménye, de a falu segítségével jött létre. A szimbólumként felállított nagy műtermi állványt Szabó László asztalosmester készítette. Úgy gondoltuk – s talán ez mára már igazolódott is – ez az emlékhely jól bemutatja Mártély múltját, jelenét és jövőjét, a magyar művészet palettáján.

Szerk.: – A mártélyi Képzőművészeti Szabadiskola közel negyvenéves fennállása óta szerzett tapasztalataid alapján, hogy látod az „utánpótlás“ kérdését, ami a festészet rangos hagyományainak és színvonalának folytathatóságát illeti?

F. J. : – Hála Istennek, nincs kétségem afelől, hogy a hagyományok folytatódnak! Bár sajnos az elmúlt tíz évben, a festészet nagy örgjei távoztak közülünk, azt kell tapasztalnom, hogy az évente megrendezésre kerülő alkotótábor résztvevőinek nagyjából a húsz százaléka, a régi gárdából kerül ki; sőt egyre inkább az az örömteli helyzet fordul elő, hogy a mostani korrigáló tanárok, egykor, maguk is „bentlakók“ voltak. A színvonalat pedig leginkább, a tábor zárásaként megrendezett Tornyai János Múzeumbeli gyűjteményes kiállítás segít lemérni – s ez, állíthatom: nagyon jó!

Szerk.: – Elérkeztünk a beszélgetés aktualitását adó kérdéshez... Hogyan ért a díszpolgári cím kitüntetés?

F. J. : – Nagy megtiszteltetésnek veszem, hogy Mártély, díszpolgárainak sorába fogadott. Azt a fajta megszállottságból táplálkozó munkát, amelyet az ember sokszor a háttérbe húzódva, közvetetten végez, nem a jutalom, az elismerés reményében teszi. Mégis – már a 2003-ban átvett elismerő oklevél mellett, amelyet a „Faluszépítők“ adtak át nekem –, ez a cím, tulajdonképpen megkoronázása eddigi munkámnak. Mint festő, számtalanszor megfestettem a mártélyi tájat, az ezüstpatkó csillogását a „gyémántkanyar“ fodrozódó vizén, a horgászó, evező embereket, a víz fölé boruló fák sziluettjét. Munkásságom jelentős része a Tiszához, s a faluhoz kötődik. Tanultam az itteni emberektől. Szót értettem velük, s ez által, magam is gazdagodtam... Talán egy élet is kevés ahhoz, hogy beteljen az ember e táj szépségével!

Szerk.: – Gratulálunk a kitüntető címhez, s minden mártélyi nevében jó egészséget kívánunk Neked! Köszönöm a beszélgetést.

Szemét, szemét és szemét...

Mindahányszor átéltük már a „Kavalkád“ három napját, erősen megdöbbenek azon, vajon egyesekből hová tűnik az emberré válás egyik alappilléreként emlegethető: rendszert.

Hiába az igyekezet, hogy hajnalonta összeszedjük a szanaszét dobált papírzacskókat, üvegeket, papírfecniket lelkes segítők, hogy az új nap, az új szórakozás úgymond tiszta lappal, rendezett környezetben indulhasson, – a szemét mintha termelné önmagát. Órák alatt válik ismét katasztrófasújtotta területté a belátható környék. „Eldobós“ poharaktól és tányéroktól fehérlik a mező, s bár nem azokból ez az elnevezésük, hogy bárhol, bármikor megszabaduljunk tőlük (s lenne is mindezeket hová tenni), valami okból minden kiesik az emberek kezéből.

Mennek, kissé odébb rúgják, rálépnek, de semmit sem érdeklí őket. Otthon, valószínűleg: nem tűnének el az efféle „rendetlenséget“. Itt, a tömeg jótékony arctalanságában azonban mintha cselekedeteikben is hasonulnának a hullámzó embersűrűhöz, mindannyian szemetelnek.

A parton például színes kakastaréjos ifjúság sátorozik, bágyadt lányok, fiúk vegyesen. Körülöttük iszonyú szemétmennyiség. Egy kihajol a sátorból, és hirtelen könnyít magán. Gusztusos. Elgondolkodom: talán nincsenek szülei? Ezt látják otthon? Lázadó korban vannak, s feszegetik létezésük korlátait?

Nem tudni. Mintha lassított felvételt látnék, ahogy üveges tekintettel támolynak, mint a beteg legyek. Vélem, vagy nem látták a táblát, amely megtiltja a sátorozást, vagy abszolúte nem érdeklí őket. S gondolható: erre senki sem figyelmeztette őket. Pedig kellene. „Rendet“ kellett volna tenni ezügyben. A fejekben is, és a környezetben is!

Négy-öt nagyméretű szemeteszsákkal a kezemben megközelítem az őskori horda táborhelyének tűnő sátorösszevisszaságot. Köszönök. Néznek, s talán azt hiszik, én fogom összeszedni a mindenfelé szétdobált szemetüket, – de felvilágosítom őket ennek ellenkezőjéről. Még értetlenebbül néznek. Megismétlem halkán, hogy nagyjából tizenöt percük van, hogy az utolsó törött sörösüvegig mindent a zsákokba rakjanak – ha nem, a rend őreit hívom.

Ímmel-ámmal szedelőzködnek, s tántorogva gyürkőznek neki a feladatnak, morogva, hogy nem „mindet“ (!) ők dobálták szét... Kicsit várok, majd hogy kedvezően alakulnak a dolgok, némelyikük gyilkos tekintetétől kísérve egy perifériával arrébb megyek.

Ott ugyanaz a kép. Ismét ajándékozok néhány szemeteszsákot, s elismétlem a kérést. Itt kisebb már az ellenállás –

talán, mert látják, ahogy a „kollégák“ közhasznú munkára lettek fogva – indul a szeméttelenítés.

Lassan más dolgom akad. Bízva, hogy egy viszonylag jól automatizált rendszert hagyok magam mögött, visszamegyek a helyemre.

Elkeserítő belegondolni, hogy ezek a fiatalok kerülnek majd egykor döntési pozíciókba, felelősségteljes segédmunkási állásokba, netán a politika, vagy a gazdaság stratégiai pontjaira.

Ettől a gondolattól, libabőrös leszek...

S akkor mit mondjunk az átszellemülten szemetelő felnőttekről? Mert ha ezekről a kakadúfrizurás süvölvényekről lemondunk, akik olyan bágyatagon heverésznek szerte a parti bokrok emberüreléktől illatos húsán, mintha lemerült volna bennük az elem, mit tudunk kezdeni a mostani példamutató felnőtt népeiséggel?

Csak reménykedhetünk. Még több szemétkerakó hellyel, szép szóval, odafigyeléssel, meggyőzéssel, ha kell szigorral. És persze vállalva a kockázatát annak, hogy hátralévő életünket arra kell áldoznunk, hogy megértessük mindenkiel: az embert többek között az teszi emberré, hogy felülemelkedve kényelemszerető, nemtörődő nagyvonalúságán, (amellyel zuhanórepülészerű gyorsasággal pusztítja le azt a környezetet, amelyben jól szeretné érezni magát), rendet tart maga körül, s uralkodva önmagán, nem hajgál szét mindent amire már nincs szüksége akkor... Veszi a fáradtságot, s körülhatárolhatóan egyazonos helyre gyűjti szemétét – még akkor is, ha másnap már nem lesz jelen a helyszínen, merthogy máshol lakik...

Olyan közhelyeket, minthogy uniós elvárások, és egyebek, e helyt nincs is értelme kitarágnia.

Sajnos, még ma is a szakadt, s a szélben csattogó napszitta fóliadarabok vidéki Magyarországa vagyunk, s bár vannak már biztató jelek, még elég sokáig elhúzódó folyamatnak nézünk elébe, midőn mindenki sóprút, lapátot, és egyéb egyszerű, célszerű kéziszerszámot ragadva rendet tesz a saját portáján, – lefelé...

Addig meg, nem mutogatjuk. A vidék efféle „értékei“, továbbra is rejtve maradnak a tagországok számonkérő delegációi és a turisták előtt – de meddig?

Megmondom: amíg a rendet is kötelezővé nem teszik!

Szerkesztő

Galambposta

E rovatunkban, az olvasók leveleinek, észrevételeinek, s panaszainak adunk helyt. Fenntartjuk azonban a jogot, hogy sajtóetikai megfontolásokból, mérlegeljük a megjelentetés szükségességét, vagy, hogy rövidített, és szerkesztett formában tárjuk ezek tartalmát Önök elé. A szerkesztőség, nem feltétlenül ért egyet ezen írások tartalmával.

Több tiszteletet!

Nekem, mint tapasztalt „orvos látogatónak“, elhihetik az alábbi történetet.

Történt, hogy egy sokak által felkeresett orvosi rendelő előtt várakoztunk többedmagammal, már igencsak hosszú ideje – ki horzsolással, ki törött kézzel, röntgenfelvétellel a hóna alatt – amikor nagy léptekkel bedübörgött egy gyárilag tökéletes barnasággal született honfitársunk, s a közepén állókat ügyesen megkerülve, mindenkitől megkérdezte: Maga is ide vár?

A válasz persze, tekintettel a teljesen értelmetlen kérdésre, csak egy fejbólintás, ritkábban egy kurta szó volt: ide! Ő, mintha a kérdésre nem is kapott volna választ, egyetlen testcellével belülrémlett az ajtón, s a maga mögött kítámasztott nyílászáró fedezékében, kérdezett valamit az odabenn átszellemülten beszélgető nővérektől, majd kihátrált.

Mi ekkor már tisztában voltunk azzal, hogy ez az udvariasnak semmiképpen nem mondható, harmincas éveiben járó „kisebbségi“ polgár, nem fogja kivárni a sorát. Mihelyt megjön az orvos, ő be fog menni mindenki előtt...

Úgy is történt. Meg sem várta, hogy becsukódjon a megérkező mögött az ajtó, máris utána nyomakodott az orvosnak – de szokatlan módon – más történt, mint amire számítottunk.

Nagy, széles háta kiszáratva megjelent ismét az ajtóban, s eltorzult arccal, félhangosan kinyilvánította a véleményét, mely szerint: itt az emberrel, nem foglalkoznak, itt a „dolgozó“ bele is dögölhet a nyavalyájába, s hogy ezekből, ő sz...ik az egészbe!

Feltúrte pólóját hatalmas sörhasán, s fújtatva járkált. Ezt a dühödtt produkciót, minden távozó beteg után megismételte. Látható volt, hogy nem hatalmas fájdalmai miatt járkál úgy a levegőtlen váróban, mint a ketrecre zárt vadállat, hanem sokkal inkább abbéli felháborodásában, hogy egyszer, most, kivételesen, nem tudott élni „kiharcolt“ jogaival. Közeledett az ebéidő. Már csak ketten maradtunk, ám ideges betegünk ettől függetlenül egyszer csak meggondolta magát, és sebesen eltávozott. Nem érdekelte tovább a dolog. Mikor végeztem, kifelé menet a padon láttam viszont az illetőt, – teljesen gyógyultan. Széles gesztusokkal, jól láthatóan üzletelt. Talán, másokban is felmerült már a kérdések sora: miért kell a hozzá hasonló embereknek ennyire gátlástalannak lennie? Miért kelt feltűnést a hangoskodásával? Miért tarthatja magát kivételezettnek? Miért is nem tanulta meg annak idején a családban, vagy épp a talán került iskolában, hogyan kell emberek között viselkednie, hogy elfogadják? Érthetetlen. S merthogy távol áll tőlem az általánosítás, csak annyit jegyzek meg: Talán időszerű volna végre a beilleszkedés. Mert a sajtójai között is egyre kevesebben fogják tolerálni a hasonló viselkedést.

Békési Sándor – Mártély

Ez egy „hülye ország“!

Ezzel a címmel volt bedobva a napokban a szerkesztőség postaládájába egy névtelen levél. Hosszadalmasan ecseteli benne a titokzatos levélíró, milyen bosszantó, megalázó, hogy ebben az országban, csak az első helyezettek érnek valamit, s hogy mennyire sajnálja az immár mártélyi Risztoz Évát, amiért ismét a média fanyalgásának tárgyává válik, holott szerinte (szerintünk is!) mindent megtett a siker érdekében! Maga a tény, hogy valaki olimpiai szintet tud produkálni, kimegy, s ott rajthoz áll, s jó helyezést ér el – óriási teljesítmény. Talán kár – s rossz magyar szokás, vagy bevált gyakorlat – valakit abszolút esélyesnek kikiáltani, azután ha nem tudja teljesíteni az „elvárásokat“, kritikával illetni, hibáztatni...

(Mélységesen egyetértünk! Gratulálunk és mindannyian tartalmas pihenést kívánunk Évának!)

Emlék-kép...

Talán csak az egészen fiatal mártélyiak nem ismerik fel azonnal, emlékező sóhajtás kíséretében az embert, aki e fényképről néz ránk...

Pistabácsi feledhetetlen arcvonásai, s meleg, jóindulatú szemei néznek ránk vissza, mint évtizedekig annyiszor.

Egy éve ment el közülünk, hogy e földi létben reá szabott egyéni idő után, talán egy másik fellelhető világból figyeljen bennünket. Szerető, s fájó szívvel emlékező családját, és mindannyiunkat, akik ismertük és szerettük őt.

Tiszteltük emberségét, keze varázslatos alkotóerejét, s azt a nagyon ritka tulajdonságát, amelyről életében, s még most is, hogy már nincs közöttünk csak annyit mondanak a mártélyiak elgondolkodva, lehajtott fővel: jó ember volt... És azok is, akik csak egyszer is találkoztak vele.

Ebben az egyszerű mondatban annyi szeretet és megbecsülés búvik meg, amely talán csak azzal mérhető össze, ha az embernek nincsenek ellenségei; csak szertő, támogató közelállói.

Vagy csupán olyan „irigy” csodálói, akik áhítattal követnek egy-egy olyan életen át ívelő munkásságot, amelynek látható, kézzel tapintható tárgyait örökség gyanánt, Nagy István nekünk embereknek hátrahagyott.

Emlékezzünk rá úgy, ahogyan a súlyos betegség támadása előtt Ő viseltetett az emberekkel, az élettel, és a világgal szemben: tiszteletteljes derűvel, alkotó jobbító szándékkal, s az elveszőfélben lévő értékek megőrzésével...

Aki hagy maga után valamit e világban, már nem élt hiába. S azok is elmondhatják magukról ugyanezt, akik szerencsések látni, kézbevenni, érinteni egykor élt elődeik kezemunkáját. S ha még a maga-magacsinálás vágya is felébred egyesekben e relikviák láttán – akkor a legmagasztosabb erővé válik az örökség. Mert a folytatott múlt, segít eligazodni a jelenben. S oly erőt ad a jövő ismeretlenségének elviseléséhez, amely csak azok osztályrésze, akik alázattal és bizakodva tekintenek – előre.

Pista bácsira igazán illet Tamási Áron örökérvényű útmutatása: „...olyan ember vagyok, aki mindenben okulva tanít és az élethez holtig gyűjti a kedvet.”

Emlékezők

Az egyházak hírei

A római Katolikus Egyház vasárnaponként fél 12-kor várja a gyülekezet tagjait községünk templomába, ahol Seidl Ambrus plébános úr tart Szentmisét.

Vasárnaponként 11 órától Kocsis Tamás ref. lelkész tart Istentiszteletet az imaházában, melyre várják a híveket.

Csatornázni: kell...

Mint ahogy annak idején hajózni is kellett, ha az emberek új világokat akartak felfedezni – csatornázni is kell, de nem, muszáj.

Nem kényszerűség, hiszen ha nem tűnt volna fel egyeseknek, demokrácia van. Azzal, hogy e lehetőséggel olyan évszázados gyakorlatot szüntetünk meg – mely természetesen a körülmények és a lehetőségek által diktált kényszerűség volt – mi is egy új világba lépünk!

Bár az öregek, akiknek rendszerint bölcs, generációk tapasztalataira épülő véleményét és tanácsait a mai napig szívesen meghallgatjuk, s megfogadjuk, tévedtek, s tévednek abban, amikor azt mondják a derítőkben, aknákban szaporodó szennyvíz és egyéb „végtermékek” kezelésére – „tárolására”: jól van az ügy!

Bizony, nincs jól!

Mártély, s minden hozzá hasonló csatornázatlan település, sajnos és bizonyosan a saját szennyvizén úszik. Ez az „úszás”, nem úgy képzelendő el, mint mikor belvíz lepi el a házak udvarát, kerteket, vagy – amire már hál' istennek emberemlékezet óta itt nem volt példa, a folyó árville önti el a falut –, hanem a talaj különféle rétegeiben lévő elszennyeződött vízkészlet állapotát jelenti.

Ha ma még ott tartanánk, hogy az ivóvizet ásott kutakból nyernénk, hát nemigen volna emberi fogyasztásra alkalmas ivóvizünk...

Mínt hogy minden tervezett változtatás ál-, és rémhírek kitalálására és terjesztésére ösztönöz egyeseket, nem árt néha tisztába tenni a dolgainkat.

Ismerve a hírek terjedésének természetrajzát, amely miatt egy egyszerű utcai megbotlás, a tizedik lelkes mesélő előadásában esetleg már sokkal inkább hasonlít egy véres családirtásba torkolló ámokfutás történéseire, semmint ami valójában volt, e helyt ki kell jelentenünk, hogy a tervezett, s minden bizonnyal meg is valósuló csatornázás, nem egyes emberek mániája, vagy épp anyagi haszonszerzésre fordítható akciója, hanem: közügy!

Olyan, a falu minden lakóját érintő közügy, amelynek eredményeként, egy kultúraltabb, tisztább, s mindenképpen emberibb környezetet teremthetünk magunk köré. Olyat, ahol nem szennyezzük továbbra is a vízkészleteinket, a talajt, nem öntenek ki a derítők penetráns (mondjuk így: elviselhetetlen) szagokat árasztva, s nem lesznek kénytelenek egyesek az éj leple alatt, nagy esőben, titokban megszabadulni a felgyülemlett, „felesleges” szennyvízuktől – közvetlenül beleengedve-szivattyúzva azt a vízelvezető árkokba.

Tekintettel egyébként a szokatlanul kedvező – hosszú lejáratú, alacsony havi törlesztő részletű – hitellehetőségre, nemigen talállok indokolt érvet, magyarázatot a „távolmaradásra”.

Ám ha valaki, mint ahogy a cikk elején már utalást tettem rá mégis úgy dönt, hogy kimarad, hát az sem baj – egyelőre! Mindenki ismeri a közkeletű mondást, amely szerint: nem kötelező a disznót. Értem ezalatt, hogy esetünkben a közösség döntő többségének szándékávalakarataival szemben haladni egy ideig lehet ugyan, de eléggé értelmetlen. Mert ugye, ahogy a „disznót nem vágott ember” is rájön idejekorán, a csatornázásból kimaradó ember is rá fog jönni – későn persze – mennyivel kifizetődőbb, hasznosabb lett

volna a többiek példáját követni, mint makacskodni, kifogásokat keresni és zúgolódni! Mert ugye, amennyiben lett volna módja, s mégsem hajtott végre egy bravúros disznóölést kies portáján, utána, jobb híján, csak ácsingózhat a finomságokra, ahelyett, hogy vidáman belépve a kamrába, leknyarítana egy „embörös” darabot a saját szalonnájából. Ilyen esetben megtörténik a majdhogynem elképzelhetetlen eset a sertésből készíthető finomságok kapcsán, hogy: drága pénzen, megveheti a boltban...

Valami ilyesmi a helyzet az utólagos rákötésekkel is.

Szerkesztő

Mártélyon, megalakult a Csatornaberuházó Társulat. A Társulat tagja lett minden ingatlan tulajdonos, aki megkötötte a Lakástakarék Pénztári szerződést, vagy nyilatkozott, hogy vállalja a beruházás ingatlala eső költségeit. Jelenleg 483 ingatlant érint a beruházás, melyek közül 445 magáningatlan, és 12 vállalkozás. Ez összesen 457 csatornázandó ingatlant jelent, amely: 96.46%-os arány

A beruházás forrásait a GEOTORR Kft. által „szellemi terméként” levédett pénzügyi finanszírozási konstrukció, valamint a beadott SAPARD pályázat segítségével teremtjük elő, melyben igen nagy szerepet kap a Lakástakarék Pénztári szerződések megkötése az érdekeltségi körbe tartozó ingatlan tulajdonosok részéről. Megkerestük Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzatát, s kértük nyilatkozatukat, a Mártélyi Üdülőterület tervezett csatornázási munkálatainak kivitelezését illetően. Fő kérdés az ügyben, hogy rá kívánnak-e csatlakozni az építendő tisztítóra? Hódmezővásárhely Önkormányzatának Képviselőtestülete a következő közgyűlésen tárgyalja a témát.

Jelenleg folyamatban van a szakhatósági engedélyezések beszerzése, és a hitelfelvétel ügyintézése, valamint a beruházáshoz kapcsolódó, az előírásoknak megfelelő szerződések megkötése. A „SAPARD” pályázat elbírálása után, várhatóan októberre áll össze úgy a beruházás szellemi része, hogy megkezdődhetnek a munkálatok. Amennyiben mégis elhúzódna a beruházáshoz szükséges előkészítő munka, akkor meggondolandó, hogy ebben az évben elkezdjük-e a hálózat építését. Esős-saras idő esetén talán célszerűbb megvárni a kedvezőbb tavaszi időjárást.

Mártély Önkormányzata és a beruházás kedvezményezettjei ezúton mondanak köszönetet Szabó István vállalkozónak és családjának, akik térítésmentesen adták át az Önkormányzat tulajdonába földterületüket, amelyen a majdani szennyvíztisztító felépítésére kerül!

Önkormányzati hírek

Mártély Község önkormányzata, a Polgármesteri Hivatal fizikai dolgozóinak bevonásával, az elmúlt hetekben elkezdte a falu utcai és köztéri berendezéseinek felújítását. Ehhez kapcsolódva, az Üdülőhely Faluvédő- Szépítő Egyesület is a falu lakosságához fordult segítségért, hogy a községben található emlékhelyek alkotásait, játszótérek berendezési tárgyait, virágszegélyeket, buszmegállók

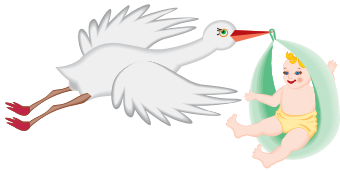
esőbeállítóit, újrafestéssel, konzerválással, meg lehessen óvni az időjárás viszontagságaitól. Festéket és egyéb fakonzerválásra alkalmas szereket az Önkormányzat biztosított, míg az Egyesület tagsága, s az önkéntes vállalkozók, egy ecsettel, és lelkes munkájukkal járultak hozzá az akció sikeréhez. Megilleti hát a köszönet mindazokat, akik ismét segítséget adtak a falu szebbé tételéhez!

Anyakönyvi hírek

SZÜLETETT

Kulcsár Mártonnak és Tóth Margitnak
Margit nevű leánygyermek.

Rostás István Lászlónak és
Erdei Ilona Anitának
Renáta nevű leánygyermek.

HÁZASSÁGOT KÖTÖTTEK

Frank Dezső és Farkas Anett

Szamosvári Szabolcs Jenő
és Tót Mariann Erna

ELHUNYT

Varga Antalné (Kiss Erzsébet)
Mártély, Tanya: 192.

Szemenyei János
Mártély, Fő u.

Tóth István
Mártély, Széchenyi u. 24.

Bodrogi Sándor Bálint
Mártély, Szántó K. J. u. 12.

Apróhirdetési szelvény

A Kaláris című lapban, mártélyi magánszemélyek **térítésmentesen** adhatják fel ezentúl hirdetéseiket. A kivágott és **olvashatóan** kitöltött hirdetési szelvényt kérjük dobják be minden hónap 25-ig a kihelyezett gyűjtőládákba, vagy juttassák el postai úton, személyesen a szerkesztőség címére. (Tiszai u. 14.)

Név:

Telefon:

Hirdetési szöveg (legfeljebb 20 szó):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Rövid hírek

Felhívás. A Csongrád Megyei Növény- és Talajvédelmi Szolgálat jelzése alapján felhívjuk a lakosság figyelmét a külterületi utak és földterületek szélein elterjedt veszélyes gyomnövények – úgymint Aranka fajok, Parlafű, Selyemkóró – irtására! *Mártély Község Jegyzője*

Mártélyon az idősek klubjában kedden egész nap gyógymasszázszt végez egy szakember, melyre még jelentkezni lehet.

Szerdán délutánonként a Gondozási központban kézimunka szakkör tart foglalkozást.

A **Polgármesteri Hivatal** felhívást tesz közzé: „Kérjük kedves kutyatulajdonos lakosainkat, hogy a kutyákat ne engedjék ki az utcára, kisgyermekünk és lakosaink nyugalma érdekében!”

A **községi könyvtár**, ismét a megszokott nyilvántartási időben várja a kedves olvasókat.

A mártélyi **Képzőművészeti Szabadiskola** záró kiállítása, augusztus 13-án nyílt meg a Tornyai János Múzeumban, ahol a tábor lakóinak alkotásaiból válogatott műveket tekinthették meg a látogatók.

A következő lapszámban

Beszélgetés az „Őszirozsa Népdalkör” vezetőjével és tagjaival, Risztov Évával, valamint Szabó Lászlóné óvodavezetővel s Nagy Imrével, akik „Mártély Községért” kitüntetésben részesültek

Impresszum

Szerkeszti: Lupus Design Bt. Munkatársak: Farkas Zoltán szerkesztő, Borsos József, Farkasné Szilárd Ágnes, Kun Violetta, Sajti Imréné, Sándorné János Mária, Zsótér Gábor.

Szerkesztőség: Mártély Tiszai u. 14. Tel: 228-556, E-mail: lupus@uze.net Kiadja: Mártély község Önkormányzata.

Tipográfia: Infopress Reklámstúdió. Nyomtatás: Szoliter Nyomda – Hódmezővásárhely, Szabadság tér. 73.